

Cyngor Sir Powys

Cynllun Datblygu Lleol Newydd Powys

Strategaeth a Ffefrir – Crynodeb Annhechnegol
o'r Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig
Cychwynnol

Cyngor Sir Powys

Cynllun Datblygu Lleol Newydd Powys

Strategaeth a Ffeirir – Crynodeb Annhechnegol o'r Arfarniad
Cynaliadwyedd Integredig Cychwynnol

Math o ddogfen (fersiwn) Cyhoeddus

Rhif prosiect 62280832

Ein Rhif Cyf. 808795-WSP---10_P05.01

Dyddiad: Gorffennaf 2024

WSP

Kings Orchard
1 Queen Street
Bryste
BS2 0HQ

Ffôn: +44 117 930 6200

WSP.com

Rheoli ansawdd

Argraffiad/diwygiad	Argraffiad cyntaf	Diwygiad 1	Diwygiad 2	Diwygiad 3
Sylwadau	Drafft Llawn i'w adolygu gan y cleient			
Dyddiad	22/07/2024			
Paratowyd gan	Ellie Abbott			
Gwiriwyd gan	Alastair Peattie			
Awdurdodwyd gan	Robert Deanwood			
Rhif prosiect	UK-62280832			
Rhif adroddiad	01			

Cynnwys

1	Cyflwyniad	1
2	Y Cynllun Datblygu Lleol Newydd	2
3	Cwmpas a Dull yr ACI	3
4	ACI o'r Weledigaeth a'r Amcanion	12
5	ACI o Opsiynau Strategol	13
6	ACI o'r Strategaeth a Ffeirir gan gynnwys Polisiâu Strategol	15
7	Y Camau Nesaf	16

1 Cyflwyniad

- 1.1.1 Mae Cyngor Sir Powys yn paratoi'r Cynllun Datblygu Lleol Newydd (2022-2037)¹ a fydd yn disodli'r Cynllun Datblygu Lleol Mabwysiedig (CDLI) (2011-2026).² Bydd y Cynllun Datblygu Lleol Newydd (y cyfeirir ato o hyn ymlaen fel y 'CDLIN') yn nodi faint y bydd datblygiad newydd yn cael ei hwyluso yn ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Powys hyd at 2037, gan nodi'n benodol ble fydd y twf hwn yn cael ei leoli. Bydd y CDLIN hefyd yn cyflwyno'r fframwaith polisi ar gyfer rheoli cynigion datblygu.
- 1.1.2 Yn rhan o baratoi'r cynllun, mae'n ofynnol i'r Cyngor gynnal Arfarniad Cynaliadwyedd Integredig (ACI)³, i sicrhau bod effeithiau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol tebygol y CDLIN yn cael eu nodi, eu disgrifio a'i harfarnu.
- 1.1.3 Mae'r ACI yn dod ag Arfarniad Cynaliadwyedd ac Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS) ynghyd, yn ogystal ag Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg, Asesiad o'r Effaith ar Iechyd ac Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldebau. Mae Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd hefyd yn cael ei gynnal a'i gyflwyno ochr yn ochr â'r ACI. Os hoffech ragor o fanylion am broses yr ACI, gweler y prif Adroddiad ACI Cychwynnol.

¹ Cynllun Datblygu Lleol Newydd (2022 - 2037) – Cyngor Sir Powys

² CDLI Mabwysiedig (2011 - 2026) – Cyngor Sir Powys

³ Llywodraeth Cymru (2019) Rheoliadau Asesiadau Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004

2 Y Cynllun Datblygu Lleol Newydd

- 2.1.1 Bydd y CDLIN yn cynnwys polisiau a chynigion a fydd yn darparu ar gyfer anghenion a dyheadau datblygu'r Sir, tra'n amddiffyn ac yn gwella asedau cymdeithasol, diwylliannol ac amgylcheddol, ac yn cael ei baratoi yn unol â Llawlyfr Cynlluniau Datblygu Lleol (CDLI) Llywodraeth Cymru (Argraffiad 3, 2020).
- 2.1.2 Roedd paratoad y CDLIN yn cynnwys cyfres o ymarferion ymgysylltu mewnol ac ymgynghoriad cyhoeddus (Ionawr 2024) yn arwain at nodi 20 o faterion allweddol a 22 o amcanion.
- 2.1.3 Mewn ymateb i'r Materion Allweddol, diffiniwyd y Weledigaeth ganlynol ar gyfer CDLI Newydd Powys.

“Erbyn 2037, bydd ardal cynllun Powys:

Yn le o gymunedau llewyrchus, bywiog, wedi'u cysylltu'n dda gan gynnwys trefi a phentrefi ffyniannus, sy'n hwyluso twf cartrefi a swyddi newydd, ac yn darparu mynediad da at wasanaethau a chyfleoedd gwaith.

Yn rhan o ranbarth mwy cynhyrchiol, mentrus ac unigryw sy'n cefnogi busnesau presennol, economi wedi ehangu, a rhagolygon gwaith gwell yn seiliedig ar arloesedd wedi'i gyfuno â gweithlu crefftus. Bydd sectorau economaidd sylfaenol, gan gynnwys ffermio, twristiaeth, a hamdden, yn parhau eu swyddogaethau allweddol a bydd yr economi wledig yn gydnerth ac yn amrywiol.

Yn elwa o ddull strategol o ymdrin â Seilwaith Gwyrdd, gan sicrhau ei fod yn cael ei hyrwyddo a'i amddiffyn ar gyfer manteision lluosog i fywyd gwylt ac i bobl, ac yn hwyluso rhwydweithiau ecolegol gwell.

Erbyn 2037,

Bydd cymunedau ar draws ardal y cynllun wedi datblygu mewn ffordd sy'n galluogi ac yn cefnogi:

- Cymunedau oedran cytbwys yn byw'n dda mewn lleoedd sy'n diwallu anghenion cymdeithasol, economaidd, y Gymraeg a diwylliannol.*
- Natur i ffynnu trwy fudd net i fioamrywiaeth ac ecosystemau cydnerth.*
- Addasiad i'r newid yn yr hinsawdd a'r trawsnewid tuag at sero net.*

Bydd trigolion yn byw bywydau mwy diogel, iach, a gwyrdd drwy'r ddarpariaeth o ddatblygiadau wedi'u dylunio'n dda mewn amgylchedd ffisegol a diwylliannol rhagorol. Bydd y cyfoeth o adnoddau yn yr amgylcheddau naturiol, adeiledig, a hanesyddol, gan gynnwys tirweddau eiconig, yn cael eu cynnal, eu hamddiffyn, eu gwella a'u gwerthfawrogi, gan lunio etifeddiaeth defnydd tir cynaliadwy ar gyfer y dyfodol.”

- 2.1.4 Mae rhagor o fanylion am y Materion Allweddol a'r Amcanion ar gael yn y prif Adroddiad ACI Cychwynnol.

3 Cwmpas a Dull yr ACI

- 3.1.1 Paratoi Adroddiad Cwmpasu'r ACI yw'r cam cyntaf yn yr ACI, gan nodi materion, amcanion a fframwaith ar gyfer asesu effeithiau tebygol polisïau a chynigion y CDLIN.
- 3.1.2 Fe wnaeth y cyd-destun gwybodaeth a pholisi sylfaenol a gyflwynwyd yn Adroddiad Cwmpasu Terfynol yr ACI (gweler Atodiad A prif Adroddiad Cychwynol yr ACI) hysbysu'r broses o nodi nifer o faterion allweddol o dan bob un o bynciau'r ACI. Datblygwyd amcanion ACI a chwestiynau llywio wedyn i fynd i'r afael â'r materion allweddol a nodwyd a llywio'r arfarniad o'r Strategaeth a Ffefrir.

Tabl 3-1 – Fframwaith yr ACI

Pwnc yr ACI	Amcan yr ACI	Cwestiynau llywio (<i>A fydd y polisi neu gynbig yn...</i>)	Cefnogi Nodau Llesiant Cenedlaethol
Poblogaeth a Chymunedau	Amcan 1 yr ACI: Darparu cartrefi o ansawdd da a seilwaith cymunedol i ddiwallu anghenion a nodwyd	<ul style="list-style-type: none"> ■ Diwallu'r anghenion tai a nodwyd, gan gynnwys gofynion fforddiadwy ac arbenigol? ■ Sicrhau cymysgedd priodol o feintiau o anheddau, a mathau a deiliadaethau i ddiwallu anghenion pob sector o'r gymuned? ■ Darparu tai mewn lleoliadau cynaliadwy sy'n caniatáu mynediad hawdd i ystod o wasanaethau a chyfleusterau lleol? ■ Hyrwyddo datblygiad ystod o gyfleusterau cymunedol hygyrch o ansawdd uchel, gan gynnwys gwasanaethau arbenigol? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru o gymunedau cydlynus ■ Cymru iachach ■ Cymru fwy cyfartal
Economi a Chyflogaeth	Amcan 2 yr ACI: Creu a chefnogi economi a gweithlu cryf, amrywiol a gwydn	<ul style="list-style-type: none"> ■ Darparu digon o dir i fusnesau dyfu? ■ Cefnogi creu swyddi a chyfleoedd hyfforddi newydd hygyrch? ■ Sicrhau bod cynhwysedd cyfleusterau addysgol yn cyd-fynd â thwf y boblogaeth? ■ Gwella bywiogrwydd a gwytnwch cymunedau? ■ Diogelu ardaloedd cyflogaeth presennol? ■ Creu cyfleoedd ar gyfer twristiaeth gynaliadwy a'i hyrwyddo, gan fanteisio'n sensitif ar asedau amgylcheddol, diwylliannol, treftadaeth a hamdden? ■ Creu cyfleoedd ar gyfer gwelliannau i'r economi wledig ac arallgyfeirio gwledig (gan gynnwys amaethyddiaeth, coedwigaeth, cyflogwyr bach a 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru lewyrchus ■ Cymru gydnerth ■ Cymru fwy cyfartal ■ Cymru o gymunedau cydlynus

Pwnc yr ACI	Amcan yr ACI	Cwestiynau llywio (<i>A fydd y polisi neu gynnis yn...</i>)	Cefnogi Nodau Llesiant Cenedlaethol
		chanolig (BBaCh), microfusnesau a datblygu cysylltedd digidol)?	
Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant	Amcan 3 yr ACI: Lleihau tlodi ac anghydraddoldeb; mynd i'r afael ag allgau cymdeithasol a hybu cydlyniant cymunedol	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cynorthwyo i ddarparu cyfleoedd cyflogaeth i'r rhai mwyaf anghenus? ■ Helpu i fynd i'r afael â thlodi ac anghydraddoldeb i gefnogi llesiant? ■ Ymdrin yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol ag ardaloedd sy'n dioddef amddifadedd a/neu ddirywiad? ■ Helpu i ddarparu gwell cyfleoedd addysg a chyrraedd? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru iachach ■ Cymru fwy cyfartal ■ Cymru o gymunedau cydlynus
Y Gymraeg	Amcan 4 yr ACI: Gwarchod, hyrwyddo a gwella'r iaith Gymraeg a'i diwylliant	<ul style="list-style-type: none"> ■ Effeithio ar y nifer sy'n gallu siarad Cymraeg a/neu gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg bob dydd (effeithiau cadarnhaol a/neu niweidiol)? ■ Effeithio ar gynaliadwyedd cymunedau Cymraeg eu hiaith (effeithiau cadarnhaol a/neu niweidiol)? ■ Effeithio ar addysg cyfrwng Cymraeg a dysgwyr Cymraeg o bob oed, gan gynnwys oedolion (effeithiau cadarnhaol a/neu niweidiol)? ■ Effeithio ar wasanaethau sydd ar gael yn Gymraeg (effeithiau cadarnhaol a/neu niweidiol)? (e.e. iechyd a gwasanaethau cymdeithasol, trafndiaeth, tai, digidol, ieuencid, seilwaith, yr amgylchedd, llywodraeth leol ac ati) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu ■ Cymru o gymunedau cydlynus

Pwnc yr ACI	Amcan yr ACI	Cwestiynau llywio (A fydd y polisi neu gynnis yn...)	Cefnogi Nodau Llesiant Cenedlaethol
Iechyd a Llesiant	Amcan 5 yr ACI: Gwella iechyd a lles pob rhan o gymdeithas	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cyfrannu at wella mynediad at wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn enwedig mewn ardaloedd anghysbell/gwledig? ■ Cyfrannu at ostyngiad mewn anghydraddoldebau iechyd ymhlith gwahanol grwpiau yn y gymuned gan gynnwys plant a phobl hŷn yn benodol? ■ Cyfrannu at ffyrdd iach o fyw a hybu lles gan gynnwys cerdded a beicio? ■ Cyfrannu at wella mynediad i fannau gwyrdd naturiol, bywyd gwyllt, mannau agored gan gynnwys cyfleoedd ar gyfer chwarae, hamdden ac adloniant? ■ Cyfrannu at gynnydd mewn seilwaith gwyrdd? ■ Sicrhau bod datblygiad newydd yn cael ei ddylunio i leihau troseddu a'r ofn o droseddu? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru lewyrchus ■ Cymru gydnerth ■ Cymru iachach ■ Cymru fwy cyfartal ■ Cymru o gymunedau cydlynus
Defnydd Tir, Priddoedd a Daeareg	Amcan 6 yr ACI: Gwneud y defnydd gorau o dir a ddatblygwyd o'r blaen ac adeiladau presennol a diogelu tir amaethyddol gradd uwch	<ul style="list-style-type: none"> ■ Creu cyfleoedd i ddatblygu tir a ddatblygwyd yn flaenorol lle na fydd hyn yn cael unrhyw effaith niweidiol ar Gynefinoedd Clytwaith Agored? ■ Gwarchod y tir gorau a mwyaf amlbwrpas rhag datblygiad? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru gydnerth ■ Cymru iachach
Dŵr	Amcan 7 yr ACI: Cadw, gwarchod a	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lleihau'r defnydd o ddŵr? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru gydnerth ■ Cymru iachach

Pwnc yr ACI	Amcan yr ACI	Cwestiynau llywio (<i>A fydd y polisi neu gynnyg yn...</i>)	Cefnogi Nodau Llesiant Cenedlaethol
	gwella ansawdd dŵr ac adnoddau dŵr	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sicrhau y gellir darparu cyflenwad digonol o ddŵr gan ystyried rhagamcanion presennol ac yn y dyfodol o ran argaeledd dŵr a defnydd dŵr? ■ Cael ei ddarparu heb achosi gwaethygiad i ansawdd dŵr mewn afonydd a nentydd? ■ Arwain at welliant i ansawdd dŵr yn nalgylchoedd afonydd ACAau? ■ Lleihau'r potensial i arferion amaethyddol gyfrannu at lygredd sy'n seiliedig ar nitradau mewn cyrff a chyrsgiau dŵr? 	
Aer	Amcan 8 yr ACI: Cadw i isafswm neu leihau ffynonellau ac effeithiau llygredd aer	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lleihau'r angen i deithio? ■ Annog teithiau cynaliadwy (teithio llesol neu drafnidiaeth gyhoeddus)? ■ Osgoi unrhyw effeithiau andwyol ar ansawdd aer ac i bobl sy'n cael eu hamlygu i ansawdd aer gwael? ■ Gwella ansawdd aer mewn meysydd a nodwyd fel rhai sy'n peri pryder? ■ Hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o gerbydau trydan? ■ Hyrwyddo a hwyluso gwelliannau i rwydweithiau seilwaith gwyrdd i hwyluso'r gwaith o amsugno a gwasgaru NOx a llygryddion eraill? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru gydnerth ■ Cymru iachach ■ Cymru fwy cyfartal ■ Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
Gwastraff a Defnydd o Adnoddau	Amcan 9 yr ACI: Lleihau'r gwastraff a gynhyrchir, annog	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hyrwyddo adfer tir halogedig ac atal halogiad pellach? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru gydnerth ■ Cymru iachach

Pwnc yr ACI	Amcan yr ACI	Cwestiynau llywio (<i>A fydd y polisi neu gynrig yn...</i>)	Cefnogi Nodau Llesiant Cenedlaethol
	ailddefnyddio ac ailgylchu a hyrwyddo defnydd effeithlon o adnoddau mwynol	<ul style="list-style-type: none"> Creu cyfleoedd i gynyddu cyfran y gwastraff sy'n cael ei ailgylchu a'i aildefnyddio? Hyrwyddo cyfleoedd i ddefnyddio deunyddiau wedi'u hailgylchu a deunyddiau eilaidd mewn adeiladu? Hyrwyddo'r defnydd o ddeunyddiau cynaliadwy o ffynonellau lleol? Diogelu adnoddau mwynol? 	<ul style="list-style-type: none"> Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
Newid yn yr Hinsawdd (addasu)	Amcan 10 yr ACI: Cefnogi gwytnwch Powys i effeithiau posibl newid yn yr hinsawdd, gan gynnwys llifogydd a digwyddiadau eithafol eraill	<ul style="list-style-type: none"> Osgoi datblygiad mewn ardaloedd sydd mewn perygl o lifogydd, gan ystyried effeithiau tebygol newid hinsawdd yn y dyfodol? Cynyddu gwytnwch yr amgylchedd adeiledig a naturiol i effeithiau newid hinsawdd? Sicrhau bod y risgiau posibl sy'n gysylltiedig â newid hinsawdd yn cael eu hystyried mewn datblygiadau newydd? Gwella ac ymestyn rhwydweithiau seilwaith gwyrdd i gefnogi ymaddasu i newid yn yr hinsawdd? Rheoli dŵr ffo yn gynaliadwy, gan leihau dŵr ffo wyneb? 	<ul style="list-style-type: none"> Cymru gydnerth Cymru fwy cyfartal Cymru o gymunedau cydlynus Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
Newid yn yr Hinsawdd (lliniaru)	Amcan 11 yr ACI: Lleihau cyfraniad allyriadau nwyon tŷ gwydr at newid hinsawdd	<ul style="list-style-type: none"> Cynyddu nifer y datblygiadau newydd sy'n bodloni neu'n rhagori ar feini prawf dylunio cynaliadwy? Lleihau'r defnydd o ynni o ffynonellau anadnewyddadwy? 	<ul style="list-style-type: none"> Cymru gydnerth Cymru fwy cyfartal Cymru o gymunedau cydlynus Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

Pwnc yr ACI	Amcan yr ACI	Cwestiynau llywio (<i>A fydd y polisi neu gynnig yn...</i>)	Cefnogi Nodau Llesiant Cenedlaethol
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Cynhyrchu ynni o ffynonellau carbon isel neu ddi-garbon? ■ Lleihau'r angen i deithio neu nifer y teithiau a wneir? ■ Hyrwyddo'r defnydd o ddulliau trafndiaeth cynaliadwy, gan gynnwys cerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus? ■ Sicrhau nad yw datblygiad yn cyfrannu at gynnydd pellach mewn defnydd uchel o ynni a theithio anghynaliadwy? ■ Gwella'r gwaith o ddarparu atebion seiliedig ar natur i addasu i newid yn yr hinsawdd a'i liniaru? 	
Trafnidiaeth a Symudiad	Amcan 12 yr ACI: Hyrwyddo defnydd cynaliadwy o drafnidiaeth a lleihau'r angen i deithio	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lleihau'r angen i deithio trwy batrymau cynaliadwy o ddefnydd a datblygiad tir? ■ Annog newid moddol i ddulliau teithio mwy cynaliadwy? ■ Galluogi gwelliannau i'r seilwaith trafndiaeth? ■ Cefnogi'r defnydd o gludiant carbon isel? ■ Cyfrannu at y rhwydwaith gwefru cerbydau trydan (EV)? ■ Hwyluso gweithio o gartref a gweithio o bell? ■ Darparu gwelliannau i a/neu leihau tagfeydd ar y rhwydwaith priffyrdd presennol? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru gydnerth ■ Cymru fwy cyfartal ■ Cymru o gymunedau cydlynus ■ Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu ■ Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
Amgylchedd Hanesyddol	Amcan 13 yr ACI: Cadw a gwella adnodd treftadaeth Powys, gan	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cadw ac ychwanegu at arwyddocâd adeiladau a strwythurau o ddiddordeb pensaernïol, 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru gydnerth ■ Cymru fwy cyfartal

Pwnc yr ACI	Amcan yr ACI	Cwestiynau llywio (<i>A fydd y polisi neu gynrig yn...</i>)	Cefnogi Nodau Llesiant Cenedlaethol
	gynnwys asedau adeiledig ac archeolegol	<p>hanesyddol a diwylliannol, yn ddynodedig a heb eu dynodi, a'u lleoliad?</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Gwarchod a gwella diddordeb arbennig, cymeriad ac ymddangosiad Ardaloedd Cadwraeth a'u lleoliadau? ■ Sicrhau bod enwau lleoedd Cymraeg yn cael eu cydnabod fel nodweddion annatod o dirwedd ddiwylliannol a hanesyddol Cymru? ■ Cadw a gwella olion archeolegol, ac ardaloedd archeolegol sensitif? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru o gymunedau cydlynus ■ Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
Bioamrywiaeth, Seilwaith Gwyrdd a Geoamrywiaeth	Amcan 14 yr ACI: Gwarchod a gwella bioamrywiaeth a geoamrywiaeth a hyrwyddo gwelliannau i'r rhwydwaith seilwaith gwyrdd amlswyddogaethol	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lleihau effeithiau ar fioamrywiaeth a darparu enillion net lle bo modd? ■ Diogelu a gwella rhwydweithiau ecolegol, gan gynnwys y rhai sy'n croesi ffiniau gweinyddol? ■ Gwarchod safleoedd sy'n werthfawr yn ddaearegol, gan gynnwys eu lleoliad? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru gydnherth ■ Cymru iachach ■ Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang
Tirwedd a Threflun	Amcan 15 yr ACI: Gwarchod ansawdd ac amrywiaeth tirweddau a threfluniau lleol dynodedig	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sicrhau bod tirweddau a threfluniau gwerthfawr Powys yn cael eu cadw a'u gwella? ■ Sicrhau bod enwau lleoedd Cymraeg yn cael eu cydnabod fel nodweddion annatod o dirwedd ddiwylliannol a hanesyddol Cymru? ■ Sicrhau bod ansawdd y dyluniad yn cael ei ystyried fel rhan o bob gweithgaredd datblygu? 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Cymru lewyrchus ■ Cymru gydnherth ■ Cymru iachach; Cymru fwy cyfartal ■ Cymru o gymunedau cydlynus ■ Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu

Pwnc yr ACI	Amcan yr ACI	Cwestiynau Ilywio (<i>A fydd y polisi neu gynnig yn...</i>)	Cefnogi Nodau Llesiant Cenedlaethol
			<ul style="list-style-type: none">■ Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

4 ACI o'r Weledigaeth a'r Amcanion

- 4.1.1 Cynhaliwyd asesiad cydweddoldeb o weledigaeth ac amcanion y CDLIN yn erbyn Amcanion yr ACI. Dangosodd canfyddiadau hwn bod Amcanion yr ACI yn cael eu cefnogi'n gyffredinol gan weledigaeth y CDLIN ac un neu fwy o Amcanion y CDLIN ac i'r gwrthwyneb, sy'n awgrymu eu bod yn cydweddu ac yn atgyfnerthu ei gilydd i'r un graddau.
- 4.1.2 Ar y cyfan, nodir cysylltiadau cadarnhaol, yn enwedig o ran y ddarpariaeth o dai, datblygu economaidd, iechyd a llesiant, datblygu cynaliadwy, bioamrywiaeth a diogelu tirwedd, ac mae'r rhain yn adlewyrchu rhai o fwriadau sylfaenol darpariaeth y CDLIN.
- 4.1.3 Nodir gwahanol agweddau ansicr yn ymwneud â chydweddoldeb datblygu economaidd â dyheadau datblygu cynaliadwy, yn enwedig o ran hyrwyddo mesurau trafndiaeth gynaliadwy a lliniaru rhag y newid yn yr hinsawdd, gan adlewyrchu'r heriau posibl sy'n gysylltiedig â'r trawsnewid i gymdeithasol carbon isel. Bydd manylion polisi a'i weithrediad yn bwysig i ddatrys agweddau ansicr o'r fath.
- 4.1.4 Ni nodwyd unrhyw gysylltiadau negyddol, sy'n awgrymu bod yr ACI a'r CDLIN yn gyson i raddau helaeth yn eu hystyried o ystod a bwriad yr amcanion.

5 ACI o Opsiynau Strategol

- 5.1.1 Archwiliwyd nifer o wahanol opsiynau o ran cyfanswm y tai a chyflogaeth i'w darparu a sut y gellid eu dosbarthu ar draws Powys yn ystod cyfnod y cynllun. Hysbysodd yr opsiynau hyn a'r arfarniad ohonynt drwy'r ACI ddatblygiad y Strategaeth a Ffefrir.
- 5.1.2 Nodwyd tri opsiwn twf (uchel, canolig ac isel) ac archwiliodd y rhain wahanol lefelau o dwf tai a chyflogaeth y gellid eu darparu yn ystod cyfnod y cynllun. Canfu'r ACI, o'r tri opsiwn ar gyfer twf ym Mhowys, fod yr opsiwn twf uwch yn perfformio'n gryfach, gan adlewyrchu'r cyfle i fodloni gofynion ar gyfer tai, lleihau anfantais ac o bosibl atgyfnerthu'r Gymraeg a diwylliant Cymru trwy alluogi pobl leol i ddod o hyd i dai. Er iddynt berfformio'n gadarnhaol yn erbyn llawer o Amcanion yr ACI, mae'r opsiynau twf is a chanolig yn gyfunol yn llai cadarnhaol gan eu bod yn cynnig llai o gyfleoedd i sicrhau'r manteision ehangach sy'n debygol o fod yn gysylltiedig â'r opsiwn twf uwch. Ym mhob achos, er bod amrywiaeth o agweddau ansicr wedi'u nodi (o ran, er enghraifft, effeithiau bioamrywiaeth sy'n adlewyrchu dylanwad amgylchiadau lleol), ni nodwyd unrhyw effeithiau negyddol. Mae hyn yn adlewyrchu'r ffaith fod yr angen am dai a chyflogaeth yn gymharol isel ar ôl cymryd datblygiadau presennol i ystyriaeth.
- 5.1.3 Archwiliwyd pedwar opsiwn ar gyfer dosbarthu tai a chyflogaeth ar draws Powys, sef:
- **Parhau Strategaeth CDLI Mabwysiedig Powys (2011-2026)** – yn hyrwyddo twf cymesur i atgyfnerthu'r rhwydwaith o drefi marchnad a phentrefi ym Mhowys. Nod y strategaeth oedd dosbarthu twf ar sail pro-rata yn ôl poblogaeth/maint presennol anheddiad a'r gwasanaethau/cyfleusterau sydd ar gael.
 - **Wedi'i Arwain gan Dai Fforddiadwy** – lle mae'r holl ddyraniadau tai 'newydd' ar gyfer tai fforddiadwy, wedi'u dosbarthu yn unol â'r angen a gydnabuwyd ar draws pob Ardal Marchnad Dai Leol (LHMA).
 - **Dosraniad Poblogaeth (Twf Gwasgaredig)** – lle dosbarthir tai 'newydd' ar draws yr LHMA yn gymesur â'r boblogaeth ym mhob LHMA.
 - **Wedi'i Arwain gan Ardaloedd Twf Rhanbarthol (Twf wedi'i Ganolbwyntio)** - lle mae mwyafrif y tai 'newydd' yn cael eu dosbarthu ymhlith aneddiadau mewn Clystyrau Ardaloedd Twf Rhanbarthol (RGAs), gan alluogi lefelau is o dwf o fewn aneddiadau mewn Clystyrau Lleol tra bydd datblygiad mewn rhannau eraill o ardal y cynllun yn gymesur a phriodol i ddiwallu anghenion a nodwyd ac i gefnogi cymunedau gwledig cynaliadwy.
- 5.1.4 Canfu'r ACI mai'r opsiwn Wedi'i Arwain gan Ardaloedd Twf Rhanbarthol sy'n dangos yr aliniad posibl mwyaf ag amcanion yr ACI yn eu cyfanrwydd, sy'n adlewyrchu'r cyfle i gyfateb galw am dai a'u cyflenwad, y ddarpariaeth o dwf cysylltiedig i gyflogaeth a gwireddu cyfleoedd ar gyfer y teithio cynaliadwy. Mae'r opsiwn yn cynnig effeithiau cadarnhaol sylweddol o ran sicrhau twf tai (Poblogaeth a Chymunedau), gwella cyfleoedd economaidd (Economi a Chyflogaeth), gwella iechyd a llesiant (Iechyd a Llesiant) a gwella'r ddarpariaeth o seilwaith gwyrdd (Bioamrywiaeth, Seilwaith Gwyrdd a Geoamrywiaeth) a'r ddarpariaeth o

drafnidiaeth gynaliadwy (Trafnidiaeth a Symudiad) trwy gyfleoedd buddsoddi. Yn yr un modd, mae arloesi o ran technolegau fel rhwydweithiau gwresogi wedi'u datganoli, gan elwa ymateb Powys i'r newid yn yr hinsawdd (lliniaru'r Newid yn yr Hinsawdd) a gwneud y defnydd gorau o dir a ddatblygwyd yn flaenorol (Defnydd Tir, Priddoedd a Daeareg) yn fwy tebygol o dan senarios twf wedi'i ganolbwyntio.

- 5.1.5 Mae opsiynau gofodol y strategaeth CDLI Mabwysiedig, Wedi'i Arwain gan Dai Fforddiadwy ac Wedi'i Arwain gan Ddosraniad Poblogaeth yn cyflwyno cyfaddawdau a rhai effeithiau negyddol tebygol, yn erbyn Amcanion ACI amrywiol, ac yn fwyaf amlwg o ran llai o gyfleoedd i ddefnyddio tir a ddatblygwyd yn flaenorol (Defnydd Tir, Priddoedd a Daeareg). Hefyd, mae'n debygol y bydd effeithiau negyddol o ran y ddarpariaeth o ddewisiadau tai sy'n diwallu anghenion pawb (Poblogaeth a Chymunedau) a datblygiad economaidd (Economi a Chyflogaeth) (yn achos yr opsiwn wedi'i arwain gan dai fforddiadwy).
- 5.1.6 Nodwyd dau Opsiwn Gorfodol i'w hystyried hefyd, fel a ganlyn:
- **Ardaloedd Marchnad Fasnachol** - wedi'u dosbarthu gan gydnabod lleoliad safleoedd cyflogaeth presennol yn unol â'r CDLI Mabwysiedig (bydd safleoedd cyflogaeth presennol yn cael eu diogelu; polisi CDLI Mabwysiedig yn caniatáu estyniadau i safleoedd presennol gael eu hymgorffori yn y CDLIN).
 - **Wedi'i arwain gan y farchnad** – wedi'u dosbarthu yn unol â Galw'r Farchnad.
- 5.1.7 Canfu'r ACI fod yr opsiynau dosbarthu ar gyfer cyflogaeth yn ffafrio strategaeth Wedi'i Harwain gan Ardaloedd Marchnad Fasnachol (yn defnyddio pedair ardal marchnad a nodwyd sef Gogledd Meingefn yr A483, y Gorllewin Gwledig, Canolbarth Powys ac Ardaloedd y Ffin) wedi'i hysbysu gan y dosbarthiad o safleoedd cyflogaeth o fewn neu'n agos at aneddiadau haen uwch yn y CDLI Mabwysiedig. Mae hyn yn cyferbynnu â dull dilyffethair wedi'i arwain gan y farchnad, gan adlewyrchu'r tebygolrwydd uwch o ddarparu ymateb cytbwys i angen a nodwyd. Gallai dull Wedi'i Arwain gan y Farchnad arwain at ganlyniadau anfwriadol yn gysylltiedig â datblygiad ddim yn adlewyrchu amrywiaeth eang o ystyriaethau, fel yr angen i ddarparu amrywiaeth eang o gyfleoedd cyflogaeth yn agos at le mae pobl yn byw (Economi a Chyflogaeth a Chydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant) a llai o gyfleoedd ar gyfer lliniaru effeithiau negyddol fel allyriadau traffig (Aer).

6 ACI o'r Strategaeth a Ffefrir gan gynnwys Polisiâu Strategol

- 6.1.1 Canfu'r arfarniad bod y Strategaeth a Ffefrir (gan gynnwys Polisiâu Strategol) wedi perfformio'n gadarnhaol yn erbyn y mwyafrif o amcanion yr ACI. Yn enwedig yn erbyn amcanion poblogaeth a chymunedau ac economi a chyflogaeth yr ACI ag effeithiau hirdymor sylweddol, trwy ddarparu cartrefi newydd, cyfleoedd cyflogaeth a seilwaith cymunedol cysylltiedig i ddiwallu anghenion cymunedau. Hefyd, nodwyd mân effeithiau cadarnhaol ar gyfer amcan y Gymraeg yr ACI gan fod y Strategaeth a Ffefrir yn ceisio darparu lefelau cymesur o gartrefi newydd a chyfleoedd cyflogaeth yng nghadarnleoedd y Gymraeg yng ngogledd-orllewin a de-orllewin Powys, gan geisio cefnogi'r Gymraeg lle mae'n rhan annatod o'r adeiladwaith cymdeithasol.
- 6.1.2 Nodwyd effeithiau niwtral ar gyfer amcanion ACI yn ymwneud ag ansawdd aer a dŵr. Er na ystyrir bod maint a dosbarthiad eang twf yn debygol o gael effaith negyddol, ni ystyrir bod y Strategaeth a Ffefrir yn debygol o arwain at effaith gadarnhaol ar hyn o bryd.
- 6.1.3 Ceir elfen o ansicrwydd o ran holl amcanion yr ACI o ystyried natur strategol y Strategaeth a Ffefrir a'r ffaith nad yw union leoliad datblygiad yn hysbys ar hyn o bryd. Mae hyn yn arbennig o wir ar gyfer amcanion yr ACI sy'n ymwneud â'r amgylchedd hanesyddol, bioamrywiaeth, seilwaith gwyrdd a geoamrywiaeth, gan y bydd natur a maint effeithiau yn ddibynnol ar union leoliad, maint a dyluniad datblygiad.

7 Y Camau Nesaf

- 7.1.1 Bydd y Crynodeb Annhechnegol hwn ac Adroddiad Cychwynnol yr ACI yn ategu'r Ddogfen Strategaeth a Ffeirir ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus o 19 Awst tan 7 Hydref 2024. Bydd unrhyw sylwadau a dderbynnir yn cael eu cymryd i ystyriaeth yn rhan o'r broses llunio cynlluniau ac ACI ailadroddol.
- 7.1.2 Bydd y sylwadau a dderbynnir ynghyd â gwaith ACI pellach, gan gynnwys arfarnu safleoedd ymgeisiol, yn hysbysu datblygiad y Cynllun Adneuol. Bydd Crynodeb Annhechnegol ac Adroddiad ACI wedi'u diweddarau yn ategu'r Cynllun adneuol ar adeg yr ymgynghoriad cyhoeddus.

Kings Orchard
1 Queen Street
Bryste
BS2 0HQ

wsp.com

Nid yw WSP UK Limited yn gwneud unrhyw warantiadau na sicrwydd, gwirioneddol neu awgrymedig, o ran yr adroddiad hwn, na'r effaith fasnachol, dechnegol, economaidd, neu ariannol yn y pen draw ar y prosiect y mae'n ymwneud ag ef, ac nid yw'n cymryd unrhyw gyfrifoldeb nac atebolrwydd yn ymwneud â'i ddefnydd ac eithrio fel y nodir yn y contract y'i cyflenwyd yn unol ag ef.